

245478

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลเมืองนะ
อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

นพรัตน์ ขัดเงางาม

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2554

600249691

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

245478

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลเมืองนะ
อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

นพนันท์ ขัดเงางาม

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2554

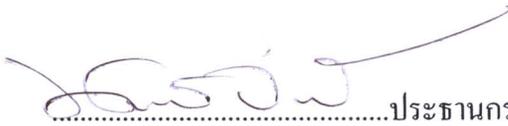
การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลเมืองนะ
อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

นพรัตน์ ขัดเงางาม

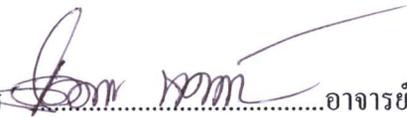
การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนมพร จันทรปัญญา

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

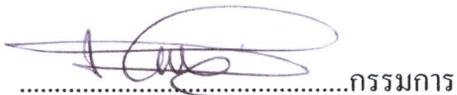
รองศาสตราจารย์ ดร.อรณพ พงษ์วาท

.....กรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร.อรณพ พงษ์วาท

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

อาจารย์ ดร.อัมพร ศิริบุญมา

.....กรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ พุทธประเสริฐ

18 พฤษภาคม 2554

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนมพร จันทรปัญญา ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ อาจารย์อ่องอาจ โฆษชุมชนันท์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ ดร.อัมพร ศิริบุญมา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มการศึกษาค้นคว้า จนเสร็จสมบูรณ์ โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.อรรถพร พงษ์วาท เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รวมทั้งคณาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทุกท่าน ที่ได้ให้การศึกษาดูแบบ จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนและคณะครูของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อมูลและตอบแบบสอบถามการค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ ตลอดจนบรรดาเพื่อนนักศึกษาศาขวิชการบริหารการศึกษาร่วมรุ่น ที่มีส่วนช่วยเหลือให้กำลังใจสนับสนุนการทำงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ตลอดมา

ขอขอบคุณ คุณพ่อพรรัตน์ ชัดเงางาม คุณแม่สุนันท์ ชัดเงางาม ผู้บังเกิดเกล้า และกัลยาณมิตรทั้งหลายที่ให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจ และสนับสนุนการทำงานในทุกด้านมาโดยตลอด ทำให้การทำงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คุณค่าและประโยชน์จากการค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนสนับสนุนและให้กำลังใจมาโดยตลอด

นพนันท์ ชัดเงางาม

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา
ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นายพนันท์ ชัดเงางาม

ปริญญา ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ พงษ์วาท	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
อาจารย์ ดร.อัมพร ศิริบุญมา	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

245478

การค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบล
เมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรที่ใช้ คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ประจำปี
การศึกษา 2553 จำนวน 74 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ได้สอบถามเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว
ข้างต้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ความถี่ และร้อยละ

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ตอบ
แบบสอบถามเกือบทั้งหมด เห็นว่า ได้ปฏิบัติเกือบทุกงาน โดยได้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู
กับนักเรียน ได้เยี่ยมบ้านนักเรียน ได้คัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา
ได้จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน มอบหมาย
ให้นักเรียนรับผิดชอบงานประจำวันและงานเวรเขตพื้นที่บริการ ได้ให้ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง
และครูพยาบาล ได้ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน ส่วนปัญหาที่พบ ส่วนน้อยได้เสนอว่า นักเรียน
มีจำนวนมากทำให้การดูแลไม่ทั่วถึง นักเรียนไม่กล้าแสดงออก และไม่มีบุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรง
โดยมีข้อเสนอแนะว่าโรงเรียนควรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียน โดยมีกิจกรรมที่หลากหลาย และ
ควรมีบุคลากรที่รับผิดชอบในการส่งต่อโดยตรง

to express what was actually on their mind. It was recommended that schools be more serious in organizing a variety of activities directed at students' behavioral modification and acquire more and directly responsible personnel.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
ขอบเขตของการศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 เอกสารและการศึกษาที่เกี่ยวข้อง	7
กรอบแนวคิดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	7
กระบวนการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	13
การประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	41
มาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	45
การศึกษาที่เกี่ยวข้อง	46
บทที่ 3 วิธีดำเนินการ	58
ประชากร	58
เครื่องมือที่ใช้	58
การสร้างเครื่องมือ	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	59

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	60
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	71
สรุป	71
อภิปรายผล	73
ข้อเสนอแนะ	78
บรรณานุกรม	80
ภาคผนวก	85
ภาคผนวก ก สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์	86
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าแบบอิสระ	90
ประวัติผู้เขียน	97

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	ตัวอย่างวิธีการและเครื่องมือดำเนินการ	15
2	เกณฑ์การคัดกรองและแหล่งข้อมูล เพื่อคัดกรองนักเรียนแต่ละด้าน	22
3	องค์ประกอบของบุคลากรในแต่ละคณะกรรมการและบทบาทหน้าที่	35
4	การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	61
5	การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน	62
6	การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียน	63
7	การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา	64
8	การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อ	65
9	การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินและปรับปรุง ระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	66

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ		หน้า
1	กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา	14
2	กระบวนการดำเนินงานเพื่อแก้ไขช่วยเหลือปัญหานักเรียนของครูแนะแนว/ ฝ่ายปกครอง	32
3	ทฤษฎีเชิงระบบ	41
4	การดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนบนพื้นฐานทฤษฎีเชิงระบบ	42
5	หลักการบริหารที่เป็นเชิงระบบ	43
6	การพัฒนาคุณภาพ	44